

25 ΜΑΙ. 2015

Ερ. Φ.: 83

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Ηλία Παναγιώταρο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 2015/24.4.2015 Ερώτηση με θέμα:
«Ολοκλήρωση της αποκατάστασης σημαντικών ιστορικών ναών στην καρδιά
της Αθήνας»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 2015/24.4.2015 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Ηλία Παναγιώταρου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Ο Ιερός Καθεδρικός Ναός Αθηνών, αφιερωμένος στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, χτίστηκε σε αρχικά σχέδια του Δανού αρχιτέκτονα Theophil von Hansen (1842), τα οποία τροποποιήθηκαν στη συνέχεια από τον Δημήτριο Ζέζο. Η ανέγερση του ναού ολοκληρώθηκε το 1862. Ο ναός είναι κηρυγμένος ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο χρήζον ειδικής κρατικής προστασίας (Υ.Α. 41004/21.12.1972, ΦΕΚ 1112/τ.Β'/21.12.1972).

Το έργο της αποκατάστασης του Ιερού Καθεδρικού Ναού Αθηνών εκτελείται σύμφωνα με μελέτες που έχουν εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ. Συγκεκριμένα, με την με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΑΒΜΜ/9903/324/3.2.2009 Υπουργική Απόφαση εγκρίθηκε η «Μελέτη αποκατάστασης φέροντος οργανισμού και εκσυγχρονισμού των υπόγειων χώρων του Ιερού Καθεδρικού Ναού Αθηνών», η οποία, σύμφωνα με την απόφαση, εκτελείται με φροντίδα και δαπάνη της Αρχιεπισκοπής Αθηνών και υπό την εποπτεία της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και της ΕΦΑ Αθηνών. Αντίστοιχα, με την με αρ. πρωτ. ΥΠΑΙΘΠΑ/ΣΥΝΤ/Φ01/93493/3897/13.9.2012 Υπουργική Απόφαση εγκρίθηκε η «Αποτύπωση και μελέτη συντήρησης – αποκατάστασης εικόνων, μαρμάρινων στοιχείων και τοιχογραφιών του Ιερού Καθεδρικού Ναού Αθηνών», η οποία εκτελείται με την επίβλεψη της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων. Το έργο «Αποκατάσταση τοιχογραφιών, αγιογραφιών και καλλιτεχνικού διακόσμου του Ιερού Καθεδρικού Ναού των Αθηνών» έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ, με δικαιούχο την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών (απόφαση ένταξης: ΕΥΠΟΤ/Α1/ΑΤΤ36/2280/14.6.2012). Οι παραπάνω εργασίες υλοποιούνται σύμφωνα με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα του έργου και πρόκειται να ολοκληρωθούν μέχρι τις 31.12.2015.

Τέλος, σας ενημερώνουμε ότι η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών επιχορηγήθηκε μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από αμιγώς Εθνικούς Πόρους με το ποσό των 4.880.206,00€ από το έτος 2011 έως σήμερα για εργασίες αποκατάστασης του Ιερού Καθεδρικού Ναού Αθηνών, καθώς και για την αποκατάσταση φέροντος οργανισμού του και επίσης για τον εκσυγχρονισμό των υπογείων χώρων του.

Β. Ο Ιερός Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στην Ομόνοια, θεμελιώθηκε το 1871, σε σχέδια του Λύσανδρου Καυταντζόγλου, και αποπερατώθηκε αρκετά χρόνια αργότερα, το 1905, με αρκετές διαφορές όπως προκύπτει από τα σωζόμενα σχέδια, όπως η μορφή και το ύψος του τρούλου. Έχει κηρυχθεί ως διατηρητέο μνημείο με την Υ.Α. 41004/21.12.72, ΦΕΚ 1112/τ.Β'/21.12.72. Θεωρείται χαρακτηριστικό δείγμα εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής στην Αθήνα της περιόδου του νεοκλασικισμού και ανήκει στον τύπο της τρίκλιτης τρουλαίας βασιλικής με εγκάρσιο κλίτος, ενώ εσωτερικά είναι κατάγραφος με τοιχογραφίες, μέρος των οποίων εκτελέσθηκαν από τους Α. Λουκίδη και Φ. Κόντογλου κατά τα έτη 1927-1932 και συμπληρωματικά το 1953.

Οι δύο μεγάλοι σεισμοί του 1981 και του 1999, σε συνδυασμό με τη φυσική φθορά των υλικών δομής του και την αστοχία κατασκευαστικών επιλογών, προκάλεσαν σοβαρά προβλήματα στο κτίριο, που έπαψε να λειτουργεί ως ενοριακός ναός.

Άμεσα μέτρα άρσης ετοιμορροπίας πάρθηκαν από την Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων το 2001-2002 καθώς και το 2003-2005, οπότε συντελέστηκε η πρώτη φάση εργασιών στερέωσης και αποκατάστασης του μνημείου. Η χρηματοδότηση των έργων έγινε μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, από Δάνειο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για το Πρόγραμμα αποκατάστασης ζημιών, με το ποσό των 2.488.705.09€.

Στο πλαίσιο ολοκλήρωσης της αποκατάστασης του μνημείου, το Μάιο του 2011, εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ το έργο «ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ι. ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ ΑΘΗΝΩΝ - Β' ΦΑΣΗ», με προϋπολογισμό 3.870.797€ και φορέα υλοποίησης τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, στον Άξονα Προτεραιότητας 2 «Αειφόρος Ανάπτυξη και Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής» του Ε.Π. «Αττική» ΕΣΠΑ 2007-2013 που περιλαμβάνει την εκτέλεση δύο υποέργων, από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων (ΔΑΒΜΜ) και τη Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων (ΔΣΑΝΜ) αντίστοιχα. Οι παραπάνω εργασίες υλοποιούνται σύμφωνα με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα του έργου και πρόκειται να ολοκληρωθούν μέχρι τις 31.12.2015.

Το υποέργο της ΔΑΒΜΜ, συμβατικού προϋπολογισμού 3.515.797,04 € ξεκίνησε στις 4.4.2013, με ημερομηνία περαίωσης τις 3.10.2015.

Στόχος του υποέργου είναι η στερέωση και αποκατάσταση του μνημείου έτσι ώστε να διατηρούνται, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, η αρχιτεκτονική του φυσιογνωμία, η αυθεντικότητα της μνημειακής κατασκευής και οι παραδοσιακές κατασκευαστικές τεχνικές. Παράλληλα, οι εργασίες αυτές θα το καταστήσουν ασφαλές προκειμένου να επαναλειτουργήσει ως χώρος λατρείας, αλλά και ως επισκέψιμο μνημείο.

Το υπό εκτέλεση έργο περιλαμβάνει εργασίες αποκατάστασης των ρωγμών των τοιχοποιιών, βελτίωση του φορέα της στέγης με ανακατασκευή των δωμάτων σύμφωνα με την υπάρχουσα σύμμεκτη κατασκευή (σιδηροδοκοί – θολίσκοι), τοποθέτηση ελκυστήρων στα τέσσερα τόξα στήριξης του τρούλου, αποκατάσταση βλαβών στους κεντρικούς πεσσούς στήριξης του τρούλου και στους δυτικούς πεσσούς, αποκατάσταση του τρούλου, επανατοποθετήσεις των μαρμάρινων στηθαιών και γείσων των δωμάτων του ναού, αποκατάσταση φατνωματικών οροφών στο βόρειο κλίτος, ανακατασκευή των τραβηχτών επιχρισμάτων των όψεων και αναστήλωση των κωδωνοστασίων.

Το υποέργο της ΔΣΑΝΜ «ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΛΙΘΙΝΩΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ ΣΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΑΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ» εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2007-2013» το έτος 2011, με προϋπολογισμό 355.000€.

Οι εργασίες συντήρησης που περιλαμβάνονται στο φυσικό αντικείμενο περιλαμβάνουν τον καθαρισμό των λίθων των όψεων στο σύνολό τους, καθώς και την συντήρηση της επιφάνειας του μαρμάρινου διακόσμου των όψεων. Στις τοιχογραφίες του ναού πραγματοποιείται πλήρης συντήρηση και αποκατάσταση στο έργο του Λουκίδη και συγκεκριμένα στον τρούλο, στα τόξα του τρούλου, καθώς και στο Ιερό.

Ειδικότερα όσον αφορά στην πορεία του έργου και συγκεκριμένα στις τοιχογραφίες, έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες συντήρησης (στερέωση υποστρώματος και ζωγραφικής, πλήρωση ρωγμών και απωλειών, καθαρισμός της ζωγραφικής, αισθητική αποκατάσταση) στα 2/3 του τρούλου, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη οι εργασίες συντήρησης στο Ιερό Βήμα.

Επίσης, στα λίθινα στοιχεία εξωτερικά του ναού, βρίσκονται σε εξέλιξη καθαρισμοί επικαθήσεων, πλήρωση και σφράγιση ρωγμών, συγκολλήσεις των διακοσμητικών

στοιχείων και των υπολοίπων λίθινων επιφανειών στο βόρειο και νότιο κωδωνοστάσιο. Παράλληλα πραγματοποιούνται εργασίες συντήρησης στη δυτική όψη, καθώς και καθαρισμοί των επικαθήσεων των νότιων και βόρειων όψεων του ναού με παράλληλη συντήρηση των διακοσμητικών τους στοιχείων. Τέλος γίνονται καθαρισμοί επικαθήσεων των διακοσμητικών στοιχείων και των υπολοίπων λίθινων επιφανειών στη βόρεια και νότια κεραία του ναού. Η ημερομηνία ολοκλήρωσης του υποέργου είναι η 3.10.2015.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ –
Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τομέα Παιδείας και Θρησκευμάτων
2. ΓΔΑΜΤΕ
3. ΔΒΜΑ
4. ΔΑΒΜΜ
5. ΔΣΑΝΜ
6. Διεύθυνση Προϋπολογισμού και ΜΠΔΣ
7. ΕΦΑ Αθηνών
8. ΕΥΤΟΠ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Από το πρωτότυπο.....

Αθήνα... 25.5.2015

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

ΙΩΑΝΝΑ ΓΑΛΑΝΗ-ΚΑΖΑΜΙΑΚΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ